

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.20.650/2018/4.

A tanács tagjai:

Dr. Baka András a tanács elnöke

Dr. Pataki Árpád előadó bíró

Dr. Kovács Zsuzsanna bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Dr. Palotás Csongor Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Palotás Csongor ügyvéd)

Az alperes:

Az alperes képviselője:

Dr. Mester Csaba Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Mester Csaba ügyvéd)

A per tárgya:

Személyiségi jog megsértése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

A felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.593/2017/7.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Miskolci Törvényszék 25.P.23.071/2015/28.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 127.000 (százhuszonhétezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 3.500.000 forint (hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes köteles az államnak megtéríteni külön felhívásra.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A peres felek 2013 márciusában szóban megállapodtak abban, hogy 50-50%-os költség és haszonviselés mellett kereskedelmi forgalomba hoznak egy parfümöt, amelynek csomagolásán a felperes művészneve (...), valamint arcképe kerül feltüntetésre. Az üzleti elképzelés arra alapult, hogy az előadóművész alperes népszerűségére alapozva fogják a parfümöt értékesíteni. A peres felek több alkalommal egyeztettek egymással a csomagolás és a kivitelezés tekintetében, majd a parfümöt az alperes által képviselt ... egy ... székhelyű gazdasági társaság megrendelésére egy ... parfümkészítő cég legyártotta 10600 darabban. Az így elkészült parfümöket webshop-on keresztül elkezdték forgalomba hozni 2013 nyarán.
- [2] 2013 őszén a felperes részéről kísérlet történt a jogviszony írásos rendezésére, ebből a célból a felperes egy „megállapodás” elnevezésű írásbeli szerződéstervezetet készíttetett, ez azonban eltért a felek közötti szóbeli megállapodás tartalmától és a tervezetet az alperes nem fogadta el.
- [3] Ezt követően a felek között vita alakult ki, a parfümöket a kereskedelmi piacon ténylegesen nem sikerült értékesíteni. Az alperes ezért 2014. végén intézkedett a parfümök átcsomagolásáról, azzal, hogy arról a felperes nevét és fényképét eltávolították, és ilyen formában kerültek kereskedelmi forgalomba és értékesítésre.
- [4] Még a viták kibontakozását megelőzően a felperes különböző lépéseket tett a termék népszerűsítése érdekében, melynek céljaira az alperes több részletben, összesen 1.840.000 forintot fizetett meg a felperes részére. Egyéb pénzmozgásra az ügyben a peres felek között nem került sor.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [5] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette a névviseléshez, a képmáshoz, illetve a jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogait. Kérte továbbá az alperes kötelezését a jogsértés abbahagyására és kérte eltiltását a további jogsértéstől, valamint kérte az alperes kötelezését 50.000.000 forint vagyoni előny átengedésére és 50.000.000 millió forint nem vagyoni kártérítés (sérelemdíj) megfizetésére. A felperes előadása szerint nem adta hozzájárulását ahhoz, hogy a csomagoláson végül is nevét és fényképét feltüntessék, és mindez alkalmas volt személyének lejáratására is.
- [6] Az alperes ellenkérelmében a kereset teljes elutasítását kérte a jogalap hiányára való hivatkozással. Előadta, hogy az alperes nevének és képmásának felhasználásához hozzájárult, a termék

forgalmazása azonban sikertelen maradt, vagyoni előny nem keletkezett, személyiségi jogot pedig nem sértettek meg.

Az első- és másodfokú ítélet

- [7] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította és a felperest perköltség megfizetésre kötelezte. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása szerint a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy a per tárgyát képező parfüm előállításával és forgalmazásával összefüggésben a felperes az alperessel, mint magánszeméllyel tárgyalt, valamint, hogy a per tárgyát képező parfüm illatmintáját valóban ő kreálta, továbbá, hogy a kereseti állításnak megfelelően a felperesnél a parfümök értékesítéséből 124.000.361 forint összegű bevétel keletkezett és, hogy az alperes ezzel összefüggésben megsértette a felperes megjelölt személyiségi jogát. Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítást összességében úgy értékelte, hogy a felperes nem tudott eleget tenni bizonyítási kötelezettségének, nem tudta igazolni, hogy az alperes magánszemélyként az ő művésznevét és a képmását a hozzájárulása nélkül kereskedelmi célzattal felhasználta, így a kereset tárgyát képező személyiségi jogait megsértette volna.
- [8] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és a felperest perköltség és le nem rótt illeték megfizetésére kötelezte. A jogerős ítélet indokolása szerint a tényállást jelentős részben az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg az alkalmazandó jogszabályi környezetet, helyesen idézte és érdemben helyesen döntött a kereset elutasításáról. Mind a tényállás, mind a jogi indokolás körében a jogerős ítélet szükségesnek látta a kiegészítést. Külön rögzítette azt, hogy bár a felperes több esetben hivatkozott arra, hogy a per tárgyát képező parfüm illatanyagát a felperes kreálta, vagyis kikísérletezte és összeállította, valamint volt állítás arra nézve is, hogy a parfüm dobozának grafikáját maga a felperes tervezte, de ezek a tényállási elemek a kereset tárgyát képező személyiségi jogokat nem érintették, szerzői jogi igény pedig nem került előterjesztésre.
- [9] Külön foglalkozott a másodfokú bíróság azzal, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási terhet nem helytállóan osztotta ki, hiszen más személy képmásának és nevének felhasználása esetén a bizonyítási teher helyesen a felhasználót terheli, annak igazolása körében, hogy a hozzájárulás megtörtént. Kihangsúlyozta ugyanakkor a másodfokú bíróság azt, hogy tájékoztatás hiányában is ebben a tekintetben a feltárt tényállás alapján a valós állapot egyértelműen megállapítható volt. Egyértelmű volt ugyanis az, hogy 2013 tavaszán a felperes képmásának, illetve művésznevének felhasználásához szóban hozzájárult. Ezt igazolták a felek közötti üzenetváltások, hiszen a felperes maga juttatta el az utóbb felhasznált képmását éppen ezzel a célzattal az alperesi oldalhoz.

Megállapíthatónak találta, hogy a parfümök legyártására, csomagolására és kereskedelmi forgalomba hozatalának megkísérlésére 2013 júniusa és szeptembere között ezen felperesi hozzájárulás alapján és annak megfelelően került sor. Nem merült fel arra nézve adat, hogy az eredeti szóbeli hozzájárulást a felperes bármelyik feltételhez kötötte volna, legkorábban 2013. október 13-án született az alpereshez eljuttatott olyan felperesi nyilatkozat, amely tartalmilag úgy értékelhető, hogy a felperes a korábban megadott hozzájárulását visszavonta (ez egy sms volt).

- [10] Az alperes tagadásával szemben a jogerős ítélet arra a következtetésre jutott, hogy a felperes nem tudta bizonyítani azt, hogy ezt követő, vagyis a hozzájárulás visszavonása utáni időszakban akár az alperes, akár az általa hivatkozott ... székhelyű gazdasági társaság a parfümöket a nyilvánossághoz bármilyen módon közvetítette volna. Az alperes részéről azt a választ adták a letiltó sms-re, hogy a felperes nevével fémjelzett parfümöt nem adták el és ilyen szándékuk sincs, egy nappal később pedig azt közölték, hogy a webshop-os értékesítést is leállították. A ... vagy ... közsgben megtartott rendezvényen történő árusítással kapcsolatban csak az volt megállapítható, hogy ezen alkalommal a felperes nevével és képmásával ellátott csomagolásban kiállították a parfümöket, de arra nem volt adat, hogy az adott rendezvény megtartására 2013. október 13. után került volna sor. Az sem nyert bizonyítást, hogy a felperes ... oldalán, valamint az egyes internetes értékesítési portálokon keresztül megvalósított nyilvánossághoz való közvetítés az alpereshez lenne köthető, az alperes ezt vitatta és reális magyarázatként mutatta be azt, hogy a parfümökből a felperes birtokába is került, így ezen források mögött nem feltétlen ő, vagy tőle szerző más harmadik személy állhatott. Összességében a jogerős ítélet arra a következtetésre jutott, hogy a felperes a termék legyártásához és forgalmazásához 2013 októberéig a felperes hozzájárult és ez kizárja a jogsértés megállapítását. A jogerős ítélet jogalap hiányára nézve kifejtett álláspontjából következően az igényelt jogkövetkezményekkel már nem foglalkozott. Nem látta szükségességét a jogi álláspontra figyelemmel a jogerős ítélet annak tisztázását, hogy az alperesi oldalon valóban egy ... székhelyű gazdasági társaság, vagy pedig saját személyében az alperes állna.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [11] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítélet megváltoztatását, a keresetnek helyt adó ítélet meghozatalát kérte, perköltség megállapítása mellett. Tartalmilag ez az igény a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére és új ítélet meghozatalára irányult. Megsértett jogszabályként hivatkozott a Pp. 3. § (3) bekezdésére azzal, hogy

rosszul osztotta ki az elsőfokú bíróság a bizonyítási terhet és ez később sem pótolható, ennek tehát az ítélet hatályon kívül helyezése lenne a helyes jogkövetkezménye. Megjelölte megsértett jogszabályként továbbá a bizonyítási teherre, illetve a mérlegelésre utaló Pp. szabályokat, az anyagi jogi kérdéseiben tévesen az új Ptk. rendelkezéseire hivatkozott, miközben az eljáró bíróságok helyesen állapították meg, hogy az ügyben még a régi Ptk. szabályait kell alkalmazni. A felperes álláspontja szerint abból, hogy ő egy időpontban kifejezetten tiltotta a felhasználást, még nem következik az, hogy korábban ahhoz hozzájárult volna. A felperes álláspontja az volt, hogy nem a hozzájárulás visszavonására került sor, mert korábban sem adott engedélyt a felhasználáshoz.

- [12] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte, annak helyes indokaira való hivatkozással. Kiemelte, hogy nem történt olyan súlyos eljárási szabálysértés, amely a hatályon kívül helyezést indokolná, ráadásul a bizonyítási teher helyes kiosztása sem eredményezhetett volna a tényállás megállapítása vonatkozásában más eredményt. Az alperes kioktatás hiányában is bizonyította a jogellenesség hiányát. A bizonyítási teher pontatlan kiosztása ugyanis nem a felperes terhére történt. Az alperes jogi álláspontja szerint a téves bírósági teher megosztás nem fosztotta meg a felperest semmilyen bizonyítási lehetőségtől, nemleges tényt úgy sem tudott volna igazolni.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [13] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.
- [14] A 275. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A (2) bekezdés szerint a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A felülvizsgálati eljárásban általánosan érvényesül a felülmérlegelés tilalma. Ez azt jelenti, hogy nincs helye a bizonyítékok ismételt értékelésének és egybevetésének. Ez alól szigorú kivételként csak az jelenik meg, ha a bizonyítékok korábbi értékelése kirívóan okszerűtlen, vagy nyilvánvalóan iratellenes, illetve a korábbi mérlegelés ellentétes a logika, a véleménynyilvánítás alapvető szabályaival. A jelen esetben a Kúria ilyen körülményt nem észlelt.
- [15] Fontosnak tartja a Kúria rögzíteni azt, hogy a felperes az anyagi jogsértések körében az új Ptk. rendelkezéseire hivatkozott, miközben már az elsőfokú bíróság teljesen helytállóan megállapította, hogy az adott ügyben a 2013-as kifogásolt magatartásokra figyelemmel egyértelműen a régi Ptk. rendelkezéseit

kell alkalmazni. Ez azért is jelentős kérdés, mert a vagyoni előny átengedése, mint lehetséges jogkövetkezmény, a régi Ptk-ban egyáltalán nem szerepelt. A felperes jogi képviselője tehát a felülvizsgálati kérelmében olyan jogszabályokra hivatkozott, amelyek az adott ügyben egyáltalán nem alkalmazhatóak. Ennek a hibának külön jelentősége a jelen esetben azért nem volt, mert a jogkövetkezmények alkalmazására a jogalap hiányára figyelemmel eleve nem kerülhetett sor.

- [16] A jelen esetben a bizonyítási teher kiosztásánál az elsőfokú bíróság ugyan valóban megsértette a Pp. 3. § (3) bekezdését, de ez a Kúria álláspontja szerint sem volt hatályon kívül helyezési ok a jelen esetben. Helyesen hivatkozott ugyanis az alperes arra, hogy a pontatlanság gyakorlatilag nem a felperes, hanem az alperes terhére történt, amikor nem az alperest kötelezte a hozzájárulás megadásának bizonyítására. A felülvizsgálati kérelemben a Kúria szerint a felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy érdemben bármilyen bizonyítás lehetőségétől őt a bíróságok megfosztották volna. Összességében a Kúria megállapította, hogy eljárásjogi okból nem volt ok a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére.
- [17] Az 1959. évi IV. törvény (rég Ptk.) 75. § (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak. A (3) bekezdés értelmében a személyhez fűződő jogokat nem sérti az a magatartás, amelyhez a jogosult hozzájárult, feltéve, hogy a hozzájárulás megadása társadalmi érdeket nem sért, vagy veszélyeztet. A 77. § (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van a névviseléshez. A (4) bekezdés szerint a névviselési jog sérelmét jelenti különösen, ha valaki jogtalanul más nevét használja, vagy jogtalanul máséhoz hasonló nevet használ. A jelen esetben az önmagában nem volt vitatott, hogy a felperes általánosan használt művészneve az „...”. A 76. § szerint a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen a ...becsület megsértése. A 80. § (1) bekezdése értelmében a személyhez fűződő jogok megsértését jelenti a képmásával, vagy hangfelvételével kapcsolatos bármiféle visszaélés. A (2) bekezdés szerint a képmás, vagy hangfelvétel nyilvánosságra hozatalához - a nyilvános közszereplés kivételével - az érintett személy hozzájárulása szükséges. A 78. § (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is. A (2) bekezdés szerint a jóhírnév védelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel, vagy való tényt hamis színben tüntet fel.
- [18] A Kúria szerint a jogerős ítélet helytálló mérlegeléssel állapította meg azt, hogy a szóbeli megegyezés alapján a felperes igenis hozzájárult képmásának és művésznevének a csomagoláson való feltüntetéséhez, hiszen az egész üzleti terv ezen alapult. Ugyancsak helyesen értékelte azt a körülményt, hogy az alperes kérelmére a felperes volt az, aki a dobozon elhelyezhető fényképét megküldte az alperes részére. Azt is helytállóan állapította meg a Kúria szerint a jogerős ítélet, hogy a hozzájárulás nem volt

írásbeliséghez kötve, vagyis a felperes a hozzájárulást szóban is megadhatta joghatályosan. Megalapozottan jutott arra a következtetésre a jogerős ítélet, hogy a 2013. október 13-ai sms-ben tett visszavonó nyilatkozatig az alperes (akár magánszemélyként járt el, akár ... cég képviselőjeként) jogszerűen használta a felperes képmását és művésznévét a parfüm csomagolásához. Ez a hozzájárulás a már idézett jogszabályi rendelkezés alapján a jogsértést eleve kizárja. Ugyancsak a megállapodás és a hozzájárulás tényét bizonyítja az a felperes által nem vitatottan átvett több, mint 1.800.000 forint, amelyet a felperes a termék reklámozása körében nem vitatottan átvett. Nyilvánvaló, hogy ha nem volt megegyezés, akkor nem volt mit reklámozni sem. A Kúria szerint a bizonyítékok helytálló mérlegelésére mutat a jogerős ítélet azon következtetése is, hogy a felperes nem tudta bizonyítani a hozzájárulás visszavonása utáni felhasználás tényét sem, és az az eljárás folytatásától sem lenne várható. Helyesen járt el a jogerős ítélet abban is, hogy a jogalap hiányára figyelemmel az igényelt jogkövetkezményekkel már nem foglalkozott.

[19] A Kúria megjegyzi, hogy teljesen egyértelmű az, hogy egy személyiségi jogi per teljességgel alkalmatlan a peres felek szerződéses jogviszonyának elszámolására. Ahogyan az már korábban rögzítésre került, a vagyoni előny elvonása, mint személyiségi jogi jogkövetkezmény már csak azért sem jöhet szóba, mert az erre vonatkozó jogszabályi rendelkezés 2013-ban nem volt hatályban. Csupán megjegyzi a Kúria, hogy a felperes semmilyen módon nem igazolta az alperes oldalán bekövetkezett jövedelem nagyságát, a nem vagyoni kártérítésnek sem jelölte meg semmiféle alapját. A 15.000.000 forintos igény a bírói gyakorlathoz képest extrém nagyságú és a felperes azt sem jelölte meg, hogy ezt ténylegesen miben állna. Azt is csupán megjegyzi a Kúria, hogy az alperes által érvényesített rendkívüli mértékű károk ellentétben állnak azokkal az előadásokkal, amelyeket a felperes a költségmentesség iránti kérelmének indokolására előadott.

[20] Mindezekre figyelemmel a Kúria az érdemben helytálló jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[21] 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 75. § (1) és (3) bekezdés, 76. §, 78. § (1) és (2) bekezdés, 80. § (1) és (2) bekezdés, 78. § (1) és (2) bekezdés, 77. § (1) és (4) bekezdés, Pp. 3. § (3) bekezdés, 164. § (1) bekezdés, 206. § (1) bekezdés, 275. § (3) bekezdés.

Záró rész

[22] A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét tárgyaláson kívül

bírálta el. A felperes pervesztes lett, ezért köteles megfizetni az alperes felülvizsgálati eljárási költségét, amelynek összegét a Kúria mérlegeléssel 100.000 forint + Áfa összegben állapított meg. A pervesztes felperes ugyancsak köteles a tárgyi és személyes illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt maximális összegű felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére.

Budapest, 2019. június 26.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

S.K.

bírósági ügyintéző